

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Szostak - Szydłowska
Sędziowie	SO Cezary Olszewski (spr.) SO Dariusz Małkiński
Protokolant:	st. sekr. sąd. Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 02 października 2013 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z wniosku **K. D.**

z udziałem A. D.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy K. D.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Elku

z dnia 28 czerwca 2013r., sygn. akt I Ns 59/12

p o s t a n a w i a:

1. Zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

- w pkt. I podpunkt k) w miejsce kwoty 16.650 zł (szesnaście tysięcy sześćset pięćdziesiąt złotych) wpisać kwotę 71.622 zł (siedemdziesiąt jeden tysięcy sześćset dwadzieścia dwa złote)

- w pkt. I podpunkt l) w miejsce kwoty 64.400 zł (sześćdziesiąt cztery tysiące czterysta złotych) wpisać kwotę 62.238 zł (sześćdziesiąt dwa tysiące dwieście trzydzieści osiem złotych) ,

- w pkt. I podpunkt l) skreślić zapis o treści „oraz kwota zapłaconych przez uczestniczkę opłat za wspólne mieszkanie w wysokości 9.068,16 zł /dziewięć tysięcy sześćdziesiąt osiem złotych 16/100/”

- punktowi II nadać treść : „zasądzić od uczestniczki postępowania A. D. na rzecz wnioskodawcy K. D. tytułem spłaty po rozliczeniu udziałów w majątku wspólnym i nakładów z majątków odrębnych wnioskodawcy i uczestniczki postępowania na majątek wspólny kwotę 28.312, 11 zł (dwadzieścia osiem tysięcy trzysta dwanaście złotych) której płatność rozłożyć na 36 rat miesięcznych płatnych w kwotach po 786,45 zł (siedemset osiemdziesiąt sześć złotych

czterdzieści pięć groszy) do 15 – go każdego kolejnego miesiąca poczynając od stycznia 2014r. z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

2. Zasądzić od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 2.200 zł tytułem kosztów postępowania przed Sądem II – giej instancji, w tym kwotę 1.200 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt: I. Ca. 282/13

UZASADNIENIE

K. D. domagał się podziału swojego i uczestniczki postępowania A. D. majątku wskazując, iż jego skład wchodzi: lokal mieszkalny stanowiący odrębną własność nr 51 położony w budynku nr (...) w E. przy ul. (...) II, dla którego Sąd Rejonowy w Elku prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz związany z tym lokalem udział we własności nieruchomości wspólnej; telewizor marki S. (...); lodówka marki W.; laptop marki M.; mikrofalówka; komputer stacjonarny; kino domowe marki Y.; trzy komody i szafa; smażalnia T.; garaż położony w budynku przy ul. (...) II nr 19 stanowiący ich wspólną własność, dla którego Sąd Rejonowy w Elku prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz związany z tym lokalem udział we własności nieruchomości wspólnej oraz udział we współwłasności drogi stanowiącej działkę nr (...), dla którego Sąd Rejonowy w Elku prowadzi księgę wieczystą nr (...). Wnioskodawca domagał się też rozliczenia jego nakładów z majątku odrębnego na majątek dorobkowy w postaci kwoty 30.000,00 zł, którą otrzymał w 2002 r. od swojego ojca. Wniósł o przyznanie lokalu mieszkalnego i ruchomości znajdujących się w tym lokalu uczestniczkę postępowania, przyznał też, że ponosił kosztów mieszkania i partycypował w spłacie kredytu.

Uczestniczka postępowania wniosła o przyznanie jej mieszkania, ponieważ wychowuje wspólne dzieci, zaś garaż wnioskodawcy. Nadto wniosła o rozliczenie nakładów w kwocie 32.000,00 zł, z majątku odrębnego na majątek wspólny tj. kwoty uzyskanej ze sprzedaży jej mieszkania przy ul. (...) w E., kwoty spłaconej pożyczki, którą strony tego postępowania zaciągnęły na zakup mieszkania i opłat za mieszkanie w E. przy ul. (...) II 19/51. Zdaniem uczestniczki postępowania, kwota 32.000,00 zł stanowi 60% wartość jej nakładów na kupno wspólnego mieszkania. Nie kwestionowała też nakładu wnioskodawcy w kwocie 6.806,28 zł, stanowiącej jego wkład pochodzący z książeczki mieszkaniowej. Wniosła również o rozliczenie jej nakładów w postaci kosztów związanych z utrzymaniem wspólnego lokalu tj. czynszu od dnia uprawomocnienia się rozvodu do momentu zakończenia postępowania oraz spłaconych rat zaciągniętego kredytu mieszkaniowego. Uczestniczka postępowania wskazał też, że sprzedała samochód osobowy stanowiący majątek dorobkowy za kwotę 7.500,00 zł, z czego przekazała wnioskodawcy kwotę 1.500,0 zł.

Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie o sygn. akt: I. Ns. 59/12 Sąd Rejonowy w Elku ustalił, że w skład majątku wspólnego K. D. i A. D. wchodzi: a) lokal mieszkalny stanowiący odrębną własność nr 51 położony w budynku nr (...) w E. przy ul. (...) II, dla którego Sąd Rejonowy w Elku prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz związany z tym lokalem udział we własności nieruchomości wspólnej, dla której Sąd Rejonowy w Elku prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości 59.369,62 zł (po uwzględnieniu części niespłaconego kredytu hipotecznego), b) telewizor Samsung 42 o wartości 700,00 zł, c) lodówka W. o wartości 500,00 zł, d) laptop Medium o wartości 800,00 zł, e) mikrofalówka o wartości 150,00 zł, f) komputer stacjonarny o wartości 600,00 zł, g) kino domowe Y. o wartości 800,00 zł, h) trzy komody i szafa o wartości 100,00 zł, i) smażalnia T. o wartości 50,00 zł, j) kwota 7.500,00 zł uzyskana przez uczestniczkę postępowania A. D. ze sprzedaży samochodu osobowego - o łącznej wartości 70.569,62 zł, k) nakład z majątku odrębnego wnioskodawcy K. D. na majątek wspólny w postaci zwaloryzowanego wkładu na książeczce mieszkaniowej o wartości 16.560,00 zł, l) nakład z majątku odrębnego uczestniczki postępowania A. D. na majątek wspólny w postaci zwaloryzowanej kwoty uzyskanej przez nią za sprzedaży mieszkania o wartości 64.400,00 zł; l) nakład z majątku odrębnego uczestniczki postępowania A. D. na majątek wspólny w postaci spłaty wspólnego kredytu w kwocie 14.932,94 zł oraz kwota zapłaconych przez uczestniczkę opłat za wspólne mieszkanie w wysokości 9.068,16 zł i dokonał jego działu w ten sposób, że przyznał uczestniczkę postępowania A. D. wszystkie w/w opisane ruchomości oraz lokal mieszkalny (pkt I); zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania tytułem spłaty po rozliczeniu udziałów w majątku wspólnym i nakładów z majątków odrębnych wnioskodawcy i uczestniczki postępowania na majątek wspólny, po uwzględnieniu kwoty 1.500,00 zł, którą otrzymał wnioskodawca od uczestniczki

postępowania po sprzedaży samochodu osobowego, tj. kwotę 2.135,74 zł z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki od dnia uprawomocnienia się postanowienia do dnia zapłaty (pkt II); nakazał, aby wnioskodawca wydał uczestniczące postępowania przyznane jej składniki majątku wspólnego i opisane w pkt I ppkt a - i (pkt III); zobowiązał uczestniczkę postępowania do spłaty kredytu z tytułu Umowy o Pożyczkę Hipoteczną nr (...) / (...) z dnia 4 sierpnia 2008 r. zaciągniętego na zakup lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną własność nr 51 położonego w budynku nr (...) w E. przy ul. (...) II (pkt IV) oraz ustalił, że pozostałe koszty postępowania strony ponoszą stosownie do swoich udziałów w sprawie (pkt V).

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

Wnioskodawca i uczestniczka postępowania zawarli związek małżeński w 1999 r. i zamieszkali w lokalu mieszkalnym położonym w E. przy ul. (...), stanowiącym majątek odrębny uczestniczki postępowania. Uczestniczka postępowania sprzedała w/w mieszkanie i przelała pieniądze na wspólne konto i z tego konta została przesłana zaliczka na kupno nowego mieszkania. W lipcu 2007 r., gdy spłacili całą kwotę należną deweloperowi.

Wnioskodawca i uczestniczka postępowania zgodnie ustalili wartość majątku ruchomego, tzn.: telewizor Samsung 42" o wartości 700,00 zł, lodówka W. - 500,00 zł, laptop Medium - 800,00 zł, mikrofalówka - 150,00 zł, komputer stacjonarny - 600,00 zł, kino domowe Y. - 800,00 zł, trzy komody i szafa - 100,00 zł, smażalnia T. - 50,00 zł. Nadto wnioskodawca K. D. przyznał, że uczestniczka wniosła wkład w wysokości 32.000,00 zł na rzecz mieszkania położonego przy ul. (...) w E.. Uczestniczka postępowania podała, iż zadłużenie mieszkania w wysokości 4.000,00 zł zostało spłacone z kwoty uzyskanej ze sprzedaży samochodu. Co do garażu strony zgodnie przyznały, że został sprzedany i strony podzieliły się kwotą z jego sprzedaży. Nadto strony zgodnie ustaliły, iż kwota zadłużenia z tytułu pożyczki hipotecznej na zakup lokalu mieszkalnego wynosi 78.630,38 zł. Wartość lokalu mieszkalnego Sąd Rejonowy ustalił na kwotę 138.000,00 zł.

Ponadto Sąd Rejonowy ustalił, że lokal mieszkalny został zakupiony za kwotę 55.052,51 zł. Jako że na ksiązeczce mieszkaniowej wnioskodawcy znajdowała się kwota 6.806,28 zł, kwota ta stanowi 12% wartości zakupionego mieszkania i obecnej jego wartości poczynionej z majątku odrębnego wnioskodawcy na majątek wspólny. Obecnie jest to kwota 16.560,00 zł w stosunku do obecnej wartości mieszkania. Uczestniczka wpłaciła kwotę 32.000,00 zł z majątku odrębnego na kupno tego lokalu, co stanowi 59% wartości mieszkania - obecnie 64.400,00 zł.

Sąd Rejonowy ustalił również, że kwota 7.500,00 zł uzyskana ze sprzedaży samochodu również należy do majątku wspólnego stron i każdej ze stron przysługuje jej połowa. Każde z nich winno więc otrzymać kwotę 3.725,00 zł. Jako że wnioskodawca z kwoty 3.725,00 zł otrzymał kwotę 1.500,00 zł, to winien otrzymać kwotę 3.325,00 zł.

Wnioskodawca winien też zwrócić uczestniczce kwotę 4.534,08 zł z tytułu połowy opłat za mieszkanie w kwocie 9 068,16 zł, kwotę 7.466,47 zł z tytułu połowy spłaconego kredytu, ponieważ uczestniczka postępowania spłaciła kredyt w kwocie 14.932,94 zł.

W związku z tym ustalili, że połowa wartości majątku wspólnego stanowi kwota 35.284,81 zł i tę kwotę uczestniczka winna zwrócić wnioskodawcy, ponieważ otrzymała lokal mieszkalny wraz z wyposażeniem oraz, że garaż został sprzedany, a otrzymany z tego tytułu dochód zgodnie podzielony, a nadto połowę jego nakładów na majątek wspólny w postaci zrewaloryzowanego wkładu na ksiązeczce mieszkaniowej, z tym, że należało odjąć od tej kwoty kwotę 1.500,00 zł, którą wnioskodawca otrzymał ze sprzedaży samochodu, co łącznie wynosi 42.064,81 zł.

Wnioskodawca wniósł również o rozliczenie kwoty 30.000,00 zł jako jego nakład z majątku odrębnego na majątek dorobkowy. Przedstawił dowód w postaci wyciągu z konta, iż jego ojciec kwotę tę wypłacił ze swojego konta w dniu 17 września 2002 r. Zdaniem Sądu Rejonowego, wnioskodawca jednak nie wykazał, aby jego ojciec uczynił na jego rzecz darowiznę. Nie przedstawił też dowodu, iż kwota ta została przelana na jego konto z konta jego ojca lub na konto dewelopera.

W konsekwencji Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca winien zwrócić uczestniczce postępowania połowę jej nakładów z tytułu sprzedaży jej mieszkania stanowiącego jej majątek odrębny, z tytułu spłaconego kredytu hipotecznego, z tytułu opłat za mieszkanie - co daje łączną kwotę 44.200,55 zł. Tak więc wnioskodawca tytułem spłaty po rozliczeniu nakładów z majątków odrębnych stron na majątek wspólny powinien zapłacić uczestniczce kwotę 2.135,74 zł.

Sąd Rejonowy podzielił również stanowisko uczestniczki, iż wnioskodawca winien zwrócić jej kwotę 4.534,08 zł z tytułu połowy opłat za mieszkanie w kwocie 9.068,16 zł, kwotę 7.466,47 zł z tytułu połowy spłaconego kredytu, a nadto połowę kwoty 64.400,00 zł nakładu z jej majątku odrębnego na majątek wspólny, tj. kwotę 32.200 zł, co daje łącznie kwotę 44.200,55 zł.

Połowa wartości majątku wspólnego stanowi więc kwota 35.284,81 zł i tę kwotę uczestniczka winna zwrócić wnioskodawcy, a nadto połowę jego nakładów na majątek wspólny w postaci zrewaloryzowanego wkładu na ksiązeczke mieszkaniowej, z tym, że należało odjąć od tej kwoty kwotę 1.500,00 zł, którą wnioskodawca otrzymał ze sprzedaży samochodu, co wynosi razem 42.064,81 zł. Uwzględniając powyższe, Sąd Rejonowy uznał, że kwotę 2.135,74 zł wnioskodawca winien zwrócić uczestniczce.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na zasadzie art. 520 k.p.c.

Powyższe postanowienie zaskarżył wnioskodawca K. D. w zakresie:

- 1) pkt I - co do ustalenia, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi nakład z majątku odrębnego uczestniczki postępowania na majątek wspólny w postaci kwoty zapłaconej przez nią z tytułu opłat za wspólne mieszkanie w wysokości 9.068,16 zł oraz nieuwzględnienie zgłoszonego rozliczenia nakładu z majątku odrębnego wnioskodawcy na majątek wspólny stron w postaci zwaloryzowanej wartości darowizny pieniędzy w kwocie 30.000,00 zł uczynionej we wrześniu 2002 r. na rzecz wnioskodawcy przez jego ojca,
- 2) pkt II - co do zasądzenia od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania tytułem spłaty kwoty 2.135,74 zł, zamiast zasądzenia od niej na jego rzecz kwoty 17.398,34 zł.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez wybiórczą oraz błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego, tj.:

a) pominięcie w całości złożonego przy piśmie pełnomocnika wnioskodawcy z dnia 7 czerwca 2013 roku dokumentu w postaci faktury VAT nr (...) z dnia 27 września 2002 roku na kwotę 32.010,00 złotych dokumentującego przekazanie w dniu 27 września 2002 roku przez strony firmie deweloperskiej I raty zaliczki na lokal mieszkalny nr (...) położony w E., ul. (...) II 19, a powyższe uchybienie doprowadziło Sąd pierwszej instancji do błędnych ustaleń, iż twierdzenia wnioskodawcy, o przeznaczeniu otrzymanej od ojca darowizny w wysokości 30.000,00 złotych na wpłatę zaliczki na mieszkanie pozostają w sprzeczności z dokumentami w postaci dowodu wypłaty przez ojca wnioskodawcy kwoty 30.000,00 złotych w dniu 17 września 2002 roku (k.250) oraz pokwitowania (k.263) wpłaty kolejnej raty zaliczki w dniu 15 marca 2003 roku, w konsekwencji Sąd pierwszej instancji bezpodstawnie nie rozliczył zgłoszonego przez wnioskodawcę nakładu z jego majątku odrębnego na majątek wspólny stron w wysokości 30.000,00 złotych;

b) bezpodstawne uwzględnienie przy rozliczaniu nakładów z majątku odrębnego uczestniczki postępowania A. D. na majątek wspólny kwoty 9.068,16 złotych z tytułu opłat za mieszkanie poniesionych przez uczestniczkę postępowania od daty orzeczenia rozvodu stron, podczas gdy faktycznie zgłoszona do rozliczenia kwota nie stanowi nakładu uczestniczki na majątek wspólny stron, a jedynie pokrycie przez uczestniczkę kosztów związanych z eksploatacją mieszkania wyłącznie przez nią i dzieci, gdyż na mocy punktu V wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny z dnia 25 października 2010 roku, sygn. akt VI RC 2236/09 wobec K. D. została orzeczona eksmisja z przedmiotowego lokalu, bez prawa do lokalu socjalnego;

2) naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 33 pkt 2) k.r.o. w związku z art. 6 k.c. poprzez dokonanie błędnej wykładni tych przepisów polegającej na przyjęciu, że obdarowanego małżonka obciąża obowiązek udowodnienia, że darowizna dokonana jest wyłącznie na jego rzecz, podczas gdy przepis art. 33 pkt 2) k.r.o. wprowadza domniemanie, iż przedmioty nabyte przez darowiznę wchodzi do majątku osobistego obdarowanego małżonka, chyba że darczyńca inaczej postanowi, a dowody na powyższą okoliczność powinny znaleźć się w aktach sprawy.

Mając na względzie powyższe, wniósł o zmianę postanowienia w zaskarżonej części, tj.:

a) w zakresie punktu I - poprzez ustalenie, że w skład majątku wspólnego stron nie wchodzi kwota zapłaconych przez uczestniczkę postępowania opłat za wspólne mieszkanie w wysokości 9.068,16 złotych oraz wchodzi nakład wnioskodawcy na majątek wspólny stron w postaci zwaloryzowanej wartości darowizny w wysokości 30.000,00 złotych otrzymanej od ojca wnioskodawcy w 2002 roku, a przeznaczonej na sfinansowanie przez strony I raty opłaty za mieszkanie położone w E., ul. (...) II 19 lokal (...);

b) w zakresie punktu II - poprzez zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy tytułem spłaty po rozliczeniu udziałów w majątku wspólnym i nakładów z majątków odrębnych wnioskodawcy i uczestniczki postępowania kwoty 17.398,34 złotych wraz z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki od dnia uprawomocnienia się postanowienia do dnia zapłaty.

c) zasądzenie od uczestniczki postępowania na jego rzecz kosztów postępowania, według norm przepisanych, stosownie do udziału w sprawie;

ewentualnie:

d) uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi, uczestniczka postępowania A. D. wniosła o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od wnioskodawcy na jej rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy w całości zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia Sądu I instancji związane z katalogiem składników majątkowych wchodzących w skład majątku wspólnego zainteresowanych, ich wartości, jak też sposób jego podziału. Niemniej jednak błędne ustalenia odnośnie sposobu rozliczenia nakładów i wydatków, w konsekwencji prowadzące do określenia niewłaściwej kwoty podlegającej spłacie, doprowadziły do rewizji zaskarżonego orzeczenia.

Zarzuty apelacyjne wnioskodawcy sprowadzały się w znacznej części do niezasadnego pominięcia przez Sąd Rejonowy kwoty 30.000,00 zł stanowiącej darowiznę uczynioną przez ojca, a która to kwota pokryła wartość wkładu na mieszkanie i stanowiła jego nakład z majątku osobistego na majątek wspólny.

Istotnie, co do zasady, w myśl art. 45 § 2 k.r.o. zwrotu wydatków i nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty jednego z małżonków i poczynionych z majątku osobistego jednego z małżonków na majątek wspólny dokonuje się przy podziale majątku wspólnego, jeżeli ze względu na dobro rodziny sąd nie nakazał wcześniejszego zwrotu. Konsekwencją tego unormowania jest art. 567 § 1 k.p.c., według którego w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd rozstrzyga m. in. o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego jednego z małżonków i odwrotnie podlegają zwrotowi. Tak w doktrynie jak i w orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że sąd orzeka o zwrocie wydatków i nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny tylko na wniosek. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1997 r., II CKN 395/97, LEX nr 50532). Odmienna sytuacja zachodzi w sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, gdy sąd z urzędu ustala wartość nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek

osobisty jednego z małżonków bez względu na inicjatywę dowodową uczestników postępowania. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie sygn. akt: III. CZP. 148/07).

W ocenie Sądu Okręgowego, należy przychylić się do w/w stanowiska skarżącego. Wskazać należy, że materiał dowody daje jednak podstawy do przyjęcia, iż ojciec wnioskodawcy S. D. w dniu 17 września 2002 r. wypłacił ze swojego konta bankowego kwotę 30.000,00 zł (k. 250), a następnie w dniu 27 września 2009 r., czyli po upływie 10 dni, kwota ta, po podwyższeniu o kwotę 2.010,00 zł, została wpłacona na konto dewelopera, od którego strony kupiły garaż i lokal mieszkalny (k. 280). Zdaniem Sądu Okręgowego nakłady te, finansowały nabycie przez strony w/w składników majątkowych. Co więcej, na rozprawie apelacyjnej w dniu 2 października 2013 r. uczestniczka postępowania nie była w stanie wskazać skąd pochodziły środki finansowe na zapłatę kwoty 32.010,00 zł i przyznała, iż nie miała wiedzy o tej kwocie. W tych warunkach należy stwierdzić, iż kwota 30.000,00 zł stanowiła darowiznę uczynioną tylko i wyłącznie na rzecz wnioskodawcy.

Zgodnie z treścią art. 33 pkt 2 kro przedmioty majątkowe nabyte przez darowiznę należą do majątku osobistego małżonka, chyba że darczyńca postanowił inaczej. Wykazanie, iż dany przedmiot majątkowy został darowany na rzecz jednego z małżonków, jest zatem wystarczające do ustalenia, że przedmiot ten wszedł do jego majątku osobistego. W takiej sytuacji na drugim współmałżonku spoczywa ciężar wykazania okoliczności przeciwnej, a mianowicie, że przedmiotowa kwota weszła jednak do majątku wspólnego, dlatego, że wolą darczyńców było obdarowanie obojga małżonków. Z tego faktu bowiem współmałżonek może wywodzić skutki prawne, zatem na nim spoczywa w tym zakresie ciężar dowodu (art. 6 k.c.). Skoro wnioskodawca udowodnił fakt darowizny na jego rzecz, to ciężar dowodu faktu, iż wolą darczyńcy było obdarowanie obojga małżonków przeszedł na uczestniczkę postępowania. Tymczasem uczestniczka postępowania nie przedstawiła żadnego dowodu na okoliczność, iż darowizna ta weszła do majątku wspólnego małżonków. Z tych przyczyn należało dać wiarę wnioskodawcy i wysokość nakładu z jego majątku osobistego na majątek wspólny w postaci mieszkania podwyższyć o kwotę 30.000,00 zł, czyli do kwoty 36.806,28 zł (uwzględniając nakład w kwocie 6.806,28 zł).

Przyjmując zatem, iż kwota 36.806,28 zł to środki stanowiące majątek osobisty wnioskodawcy, a uczestniczki postępowania 32.000,00 zł, przyjęć należy, iż nakład wnioskodawcy w prawie do lokalu wynosił 51,9%, a uczestniczki 45,1%, co stanowi, iż nakład wnioskodawcy w postaci zwaloryzowanego wkładu wynosi 71.622,00 zł (138.000,00 zł x 51,9% = 71.622,00 zł), a uczestniczki postępowania 62.238,00 zł (138.000,00 zł x 45,9% = 62.238,00 zł).

Zważyć również należy, że przy szacowaniu składników majątku wspólnego należy uwzględnić obciążenia zmieniające rzeczywistą wartość tych składników w szczególności obciążenia o charakterze prawnorzeczowym, za które ponosi odpowiedzialność każdorazowy właściciel nieruchomości, zwłaszcza obciążenie hipoteką. Wartość tych obciążeń odlicza się zarówno przy ustalaniu składników majątku wspólnego, jak i przy zaliczaniu wartości przyznanej jednemu z małżonków nieruchomości na poczet przysługującego mu udziału w majątku wspólnym. (post. SN z dnia 5 października 2000 r., II CKN 611/99 i z dnia 29 września 2004 r., II CK 538/03,). Skutkiem zastosowania takiej formuły rozliczeń jest to, że spłata długu hipotecznego uwzględnionego przy ustalaniu wartości nieruchomości przez zmniejszenie jej wartości, dokonana z osobistego majątku przez małżonka, któremu przypadła ona w wyniku podziału nie rodzi roszczenia wobec drugiego małżonka, mimo że dług zabezpieczony hipoteką obciążał oboje małżonków (post. SN z dnia 2 kwietnia 2009 r., IV CSK 566/08, M. Prawn. 2009, nr 9, s. 466). Czym innym jest bowiem odpowiedzialność osobista byłych małżonków wobec wierzyciela, na którą podział majątku nie ma wpływu, czym innym natomiast zasady rozliczenia między nimi wydatków z majątku osobistego jednego z małżonków z tytułu wspólnego długu. Jeżeli ze względu na istnienie odpowiedzialności rzeczowej dług obciąża rzecz i obniża jej wartość, jego spłata przez małżonka, który w wyniku podziału majątku otrzymał obciążoną rzecz oszacowaną z uwzględnieniem tego długu stanowi realizację zasady, że zobowiązany do spłaty jest ten komu nieruchomość została przyznana, gdyż spłacając dług zapobiega skierowaniu przez wierzyciela roszczeń do tej rzeczy. Za takim stanowiskiem przemawia treść art. 618 § 3 k.p.c. w zw. z art. 567 § 1 i 3 k.p.c. wyłączającego możliwość dochodzenia roszczeń podlegających rozpatrzeniu w postępowaniu działowym po jego prawomocnym zakończeniu, nawet wówczas gdy nie zostały w tym postępowaniu zgłoszone (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie o sygn. akt:

III. CZP. 103/09, Lex nr 551881). Taka sytuacja nastąpiła w niniejszej sprawie. Należało więc uwzględnić wysokość kredytu pozostającego do zapłaty, a obciążającego lokal mieszkalny.

Uwzględniając zatem aktualną wartość lokalu mieszkalnego stanowiącego majątek wspólny stron w kwocie 138.000 zł, wartość ta podlegała obniżeniu o kwotę długu hipotecznego w kwocie 78.630,38 zł, a zatem czysta wartość mieszkania wynosi 59.369,62 zł. Z powyższego wynika, że nakład wnioskodawcy z majątku osobistego na majątek wspólny w wartości mieszkania wynosi 30.812,83 zł ($59.369,62 \text{ zł} \times 51,9\% = 30.812,83 \text{ zł}$), a uczestniczki postępowania 26.775,69 zł ($59.369,62 \text{ zł} \times 45,1\% = 26.775,69 \text{ zł}$). W konsekwencji uznać należy czysta wartość majątku wspólnego w postaci mieszkania wynosi 1.781,10 zł ($59.369,62 \text{ zł} - 30.812,83 \text{ zł} - 26.775,69 \text{ zł} = 1.781,10 \text{ zł}$). Skoro więc udziały zainteresowanych w majątku wspólnym są równe, stąd równowartość udziału należnego każdemu z zainteresowanych w lokalu mieszkalnym wynosi po 890,55 zł.

Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie przychylił się również do stanowiska Sądu Rejonowego, iż rozliczeniu między stronami podlegała kwota 7.500,00 zł stanowiąca cenę sprzedanego samochodu – składnika majątku wspólnego. Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy, każdej ze stron przypadała kwota 3.725,00 zł ($7.500,00 \text{ zł} \div 2 = 3.725,00 \text{ zł}$). Uwzględniając jednak, że wnioskodawca z tej kwoty uzyskał tylko 1.500,00 zł, jego udział do zwrotu należało pomniejszyć o kwotę 2.225,00 zł, a nie 3.325,00 zł, jak uczynił to Sąd Rejonowy.

Uwzględnieniu również podlegała kwota 14.932,94 zł, którą uczestniczka postępowania z własnego majątku przeznaczyła na spłatę kredytu, który został zaciągnięty przez strony w trakcie trwania małżeństwa. Tutaj, Sąd Rejonowy poczynił właściwe ustalenia przyjmując, iż uczestniczce postępowania przysługuje zwrot połowy tej kwoty od wnioskodawcy, tj. kwota 7.466,47 zł ($14.932,94 \text{ zł} \div 2 = 7.466,47 \text{ zł}$).

W ocenie Sądu Okręgowego, nie można również odmówić słuszności skarżącemu, iż kwota 9.068,16 zł jaką uczestniczka postępowania uiściła z tytułu opłat za mieszkanie nie podlega rozliczeniu.

Co do zasady, zgłoszone przez uczestniczkę postępowania żądanie rozliczenia wydatków poniesionych przez nią w związku z utrzymaniem lokalu należącego do majątku wspólnego zainteresowanych po ustanowieniu między zainteresowanymi rozdzielności majątkowej znajduje oparcie w treści art. 207 k.c. W ocenie Sądu, uczestniczka mogłaby skorzystać z tej możliwości, gdyby wnioskodawca miał prawo korzystać z tego mieszkania. Jak wynika z akt sprawy, w wyroku rozwodowym Sąd nakazał wnioskodawcy opuszczenie lokalu mieszkalnego i od tego czasu uczestniczka wraz z dziećmi zamieszkiwała przedmiotowy lokal. W świetle powyższego uznać należy, że uczestniczce nie przysługuje zwrot kwoty 9.068,16 zł, jaka powstała po ustaniu małżeństwa.

Reasumując powyższe stwierdzić należy, że wnioskodawca uprawniony jest otrzymać równowartość swoich nakładów poczynionych po ustaniu wspólności ustawowej stron w kwocie 33.928,58 zł ($30.813,03 \text{ zł} + 890,55 \text{ zł} + 2.225,00 \text{ zł} = 33.928,58 \text{ zł}$). Do tej kwoty należy również doliczyć kwotę 1.850,00 zł stanowiącą połowę wartości ruchomości, jakie przyznano uczestniczce ($3.700,00 \text{ zł} \div 2 = 1.850,00 \text{ zł}$), a zatem uczestniczka postępowania winna zwrócić mu łączną kwotę 35.778,58 zł. Biorąc jednak pod uwagę, że uczestniczce postępowania od wnioskodawcy przysługuje zwrot kwoty 7.466,47 zł, wartość spłaty na jego rzecz winna zamykać się kwotą 28.312,11 zł.

W tym miejscu należy podkreślić, że wnioskodawca w swojej apelacji wskazał, iż na jego rzecz przysługuje spłata w kwocie 17.398,34 zł. Niemniej jednak należy zauważyć, że zgodnie z art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd rozstrzyga o składzie i wartości tego majątku. Sąd w dążeniu do realizacji tego postulatu powinien zwrócić małżonkom uwagę, by wskazali cały majątek podlegający podziałowi, oraz na to, że nie jest związany ich wnioskami, jeśli z oświadczeń będzie wynikać, że mają oni jeszcze inny wspólny majątek [tak J. G., (w:) T. E., J. G., Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, W. 2001, s. 131]. Nie oznacza to jednak, że sąd ma prawo prowadzić z urzędu dochodzenia, czy i jaki istnieje jeszcze inny majątek wspólny (zob. postanowienie SN z dnia 18 stycznia 1968 r., III CR 97/67, OSN 1968, nr 10, poz. 169).

Konsekwencją powyższego była zmiana rozstrzygnięcia Sądu I instancji w części dotyczącej wysokości nakładów stron z ich majątków osobistych na majątek wspólny oraz wysokości spłaty należnej wnioskodawcy od uczestniczki

postępowania. Sąd Okręgowy nie może bowiem bazować na błędnych ustaleniach Sądu I instancji, co uprawniało do zmiany zaskarżonego orzeczenia na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył również, iż w sprawie zachodzą okoliczności uzasadniające rozłożenie na raty zobowiązania uczestniczki postępowania, której, w wyniku podziału majątku wspólnego przyznano lokal mieszkalny, o czym mowa w art. 212 § 3 k.c. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy dostrzegł, że uczestniczka postępowania, otrzymując w wyniku podziału lokal mieszkalny, wyczerpujący w istocie majątek wspólny, w którym wraz z dziećmi ma ona swe centrum życiowe, zobowiązana jest do dokonania spłaty zapewniającej realną i ekonomiczną wartość na rzecz wnioskodawcy. W związku z powyższym, zasądzoną na rzecz wnioskodawcy kwotę 28.312,11 zł rozłożył na 36 rat miesięcznych płatnych w kwotach po 786,45 zł.

Uwzględniając wynik postępowania apelacyjnego, rozstrzygnięcie kosztach procesu Sąd Okręgowy oparł na treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.